

Dosarul nr. 3ra – 1632/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana (jud.: V. Martînenco)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: L. Pruteanu, V. Cotorobai, A. Panov)

Î N C H E I E R E

5 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Inspectoratul General al Poliției,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Baidan Natalia împotriva Inspectoratului General al Poliției, cu privire la declararea ilegală a refuzului, obligarea stabilirii și achitării indemnizației lunare pentru îngrijirea și creșterea copilului și compensarea cheltuielilor judiciare,

împotriva deciziei din 13 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul avansat de Inspectoratul General al Poliției și s-a menținut hotărârea din 26 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana,

c o n s t a t ă :

La 6 aprilie 2018, Baidan Natalia, reprezentantă de Dulgieru Diana, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General al Poliției, cu privire la declararea ilegală a refuzului, obligarea stabilirii și achitării indemnizației lunare pentru îngrijirea și creșterea copilului și compensarea cheltuielilor judiciare.

Circumstanțele de fapt, prezentate de reclamantă, pot fi rezumate după cum urmează.

Baidan Natalia se află în relație de căsătorie cu Baidan Vitalie din 8 iulie 2011, fapt confirmat prin adeverința de căsătorie seria CS – V 0874930.

Baidan Vitalie activează în cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova din 13 ianuarie 2006, iar, în prezent, este angajat al Direcției de Poliție a mun. Chișinău al Inspectoratului General de Poliție al M.A.I.

La 23 decembrie 2017, în familia acestora, s-a născut fiica XXXXX, ceea ce se demonstrează prin certificatul de naștere eliberat de O.S.C. mun. Chișinău cu nr. 840 din 26 decembrie 2017.

Reclamanta a subliniat că, în momentul sarcinii și până la intentarea acțiunii, nu a fost angajată în câmpul muncii și se afla la întreținerea deplină a soțului ei

Baidan Vitalie. Prin urmare, ea nu beneficiază de indemnizație pentru creșterea copilului de la Casa Națională de Asigurări Sociale.

În astfel de circumstanțe, reclamanta a depus la adresa pârâtului o cerere prealabilă, cu privire la achitarea indemnizației lunare pentru îngrijirea și creșterea copilului minor până la vârsta de 3 ani de la locul de serviciu al soțului polițist. Totuși, prin răspunsul nr. U 564 din 21 martie 2018, pârâtul a satisfăcut parțial solicitarea, și anume, a admis achitarea indemnizației cu aplicarea bazei de calcul pentru persoanele neasigurate.

Reclamanta a pretins că i-a fost încălcat un drept recunoscut prin articolul 37 alin. (4), articolul 61 alin. (1) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea poliției și statutului poliției și articolul 40 alin. (6) și (7) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

În argumentarea celor menționate mai sus, reclamanta a susținut că legile respective prevăd expres dreptul soțiilor colaboratorilor de poliție, aflate la întreținerea soțului, și care nu are un venit asigurat, de a primi indemnizații lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani de la locul de serviciu al soțului polițist din bugetul de stat.

Baidan Natalia a solicitat recunoașterea ilegală a refuzului nr. U 564 din 21 martie 2018 al Inspectoratului General al Poliției și obligarea pârâtului de a stabili, calcula și achita indemnizația pentru concediul plătit pentru îngrijirea și creșterea copilului minor până la vârsta de 3 ani (f. d. 4).

La fel, reclamanta a cerut compensarea cheltuielilor judiciare suportate la judecarea pricinii în mărime de 5 000 lei (f. d. 21).

În cadrul judecării cauzei, pârâtul Inspectoratul General al Poliției a depus referință în întâmpinarea cererii de chemare în judecată, prin care a cerut respingerea acțiunii ca neîntemeiată (f. d. 23 - 28).

Prin hotărârea din 26 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, acțiunea formulată de Baidan Natalia a fost admisă (f. d. 31, 35 – 41).

În acest context, instanța de judecată a statuat recunoașterea ilegală a refuzului nr. U 564 din 21 martie 2018 a Inspectoratului General al Poliției și obligarea pârâtului să-i stabilească, calculeze și achite în beneficiul reclamantei a indemnizației lunare pentru concediul parțial plătit de îngrijire a copilului minor până la atingerea vârstei de 3 ani.

De asemenea, instanța de judecată a hotărât încasarea din contului Inspectoratului General de Poliție în beneficiul Baidan Natalia a sumei de 3 000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest, cerințele reclamantei, în această parte, au fost respinse ca neîntemeiate.

Împotriva acestui act judecătoresc, Inspectoratul General al Poliției a declarat apel în termenul legal (f. d. 69, punctul 8 din decizia din 13 septembrie 2018 a instanței de apel). În apărare, Baidan Natalia, reprezentată de avocata Dulghieru Diana, a solicitat respingerea cererii de apel (f. d. 64).

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 13 septembrie 2018, a respins apelul avansat de Inspectoratul General al Poliției și a menținut hotărârea din 26 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana (f. d. 65 – 73).

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a constatat situația de fapt prezentată de reclamantă în cererea de chemare în judecată și stabilită de prima instanță.

În drept, instanța de apel a considerat relevante articolul 124 alin. (1) și (2) din Codul muncii, articolul 1 din Legea nr. 489 – XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, articolul 5 alin. (1) lit. f), articolul 6, articolul 16 din Legea nr. 289 – XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și punctele 6, 21 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă și a altor prestații de asigurări sociale, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005.

La fel, decizia instanței de apel a fost guvernată de articolul 37 alin. (4), (5) și (6), articolul 61 alin. (1) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutului polițistului și articolul 40 alin. (6) și (7) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Reieșind din raționamentele evocate, Colegiul de control judiciar a constatat dreptul intimatei, soția colaboratorilor de poliție, aflată la întreținerea soțului, și care nu are un venit asigurat, de a primi indemnizația lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani de la locul de serviciu al soțului polițist din bugetul de stat. Pe cale de consecință, refuzul contestat contravine circumstanțelor de fapt (f. d. 73).

La 23 octombrie 2018, Inspectoratul General al Poliției, reprezentat prin procură de Onila Mariana, a declarat recurs împotriva deciziei din 13 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 26 aprilie 2018 a primei instanței, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a afirmat că instanțele judecătorești au interpretat eronat articolul 4 din Legea privind sistemul de asigurări sociale, întrucât intimata, aflată la întreținerea soțului, nu intră în categoria persoanelor asigurate obligatoriu prin efectul legii.

Sub acest aspect, instituția recurentă a subliniat că Baidan Natalia se consideră persoană neasigurată și poate beneficia de indemnizația pentru îngrijirea copilului minor de la locul de muncă al soțului, cu aplicarea bazei de calcul pentru persoanele neasigurate.

La 5 noiembrie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs intimatei Baidan Natalia, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f. d. 88).

Intimata a depus referință, prin care a cerut declararea cererii sus – citate ca inadmisibile.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Inspectoratul General al Poliției este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinski vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cererii se referă la decizia din 13 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Procura nr. 34/2 – 22 din 2 ianuarie 2018 dovedește faptul că Onila Mariana a fost împuternicită, în mod legal, să atace hotărârea judecătorească și să reprezinte interesele Inspectoratului General al Poliției, care este subiectul abilitat cu dreptul de a declara prezentul recurs (f. d. 86) în acord cu dispozițiile articolului 430 din Codul de procedură civilă. În același timp, materialele cauzei confirmă că cererea nu a fost examinată anterior.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31).

La 25 septembrie 2018, Curtea de Apel Chișinău a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 13 septembrie 2018 (f. d. 74).

Completul de judecată reține că recursul a fost înregistrat la grefa Curții Supreme de Justiție la 23 octombrie 2018.

În lumina celor relatate, instanța de recurs constată că cererea dedusă judecății a fost declarată în termenul prevăzut mai sus.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicitat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurentului de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, ibidem, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Beniamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, ibidem, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

Astfel, instanța de judecată conchide că judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural. Curtea Supremă de Justiție verifică doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, instanța de recurs nu cercetează cum a fost reflectată realitatea obiectivă a faptelor

determinate de instanțele ierarhic inferioare, cu excepția situației în care constatările pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În speță, completul de judecată nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept prin prisma articolului 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Instanța de judecată observă că recurentul Inspectoratul General al Poliției a criticat decizia din 13 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în baza articolului 432 alin. (2) lit. a) și c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Completul de judecată notează că, pentru a motiva respingerea apelului avansat de Inspectoratul General al Poliției, Curtea de Apel Chișinău s-a călăuzit de articolul 124 alin. (1) și (2) din Codul muncii, articolul 1 din Legea nr. 489 – XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, articolul 5 alin. (1) lit. f), articolul 6, articolul 16 din Legea nr. 289 – XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și punctele 6, 21 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă și a altor prestații de asigurări sociale, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005. La fel, decizia instanței de apel a fost guvernată de articolul 37 alin. (4), (5) și (6), articolul 61 alin. (1) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutului polițistului și articolul 40 alin. (6) și (7) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Prin urmare, din verificarea minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu procedura în ansamblu, reiese în mod cert că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat în mod detaliat. În special, instanța de apel a făcut o analiză vastă a legislației în domeniul indemnizațiilor pentru creșterea copilului minor și a constatat existența dreptului intimitei, care nu are un venit lunar și aflată la întreținerea soțului salariat, de a primi plată garantată de sistemul public de asigurări sociale.

Mai mult, completul de judecată remarcă ignorarea vădită de către Inspectoratul General al Poliției a unei jurisprudențe constante și consecvente a Curții Supreme de Justiție în domeniul de speță (a se vedea cauzele 3ra – 789/18 din 4 iulie 2018; 3ra – 942/18 din 8 august 2018; 3ra – 740/18 din 20 iunie 2018 sau 3ra – 593/18 din 13 iunie 2018). Or, fără oferirea unor argumente plauzibile, care ar putea schimba această practică judiciară, se atestă o lipsă de respect față de hotărârile judecătorești și față de rolul instanței supreme prevăzut la articolul 1 alin. (2) și (3) din Legea nr. nr. 789-XIII din 26 martie 1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție.

În orice caz, completul de judecată observă că recurentul a formulat prezenta cerere după ce a beneficiat de o procedură contradictorie în fața instanțelor ierarhic inferioare. De altfel, acesta a avut ocazia de a-și prezenta elementele de probă și de a-și apăra cauza în mod liber, fiind audiat de o primă instanță și de o instanță de apel,

care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept invocate de părți și relevante litigiului (a se vedea *A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia*, 27 septembrie 2011, parag. 59; *Akaki Tchaghiashvili vs Georgia*, 2 septembrie 2014, parag. 34, *Samardžić*, ibidem, parag. 31, *Gohe și alții vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 41 - 43).

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că observațiile Inspectoratului General al Poliției nu dezvăluie nicio aparență a încălcării normelor de drept material sau procedural, dar nici a încălcării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Prin urmare, raționamentele inserate în recurs nu pot fi calificate ca esențiale și nu ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze hotărârea judecătorească contestată. În mod corespunzător, punctele de vedere al recurentului nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi efectiv (a se vedea, inter alia, *Petrovic vs Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm*, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept procedural nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentului de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, *Latourniere vs Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag. 46; *Guelfucci vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecății, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Inspectoratul General al Poliției nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Inspectoratul General al Poliției.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Gervas

Victor Burduh